

אמר חזקיה:

לא שנו במשנתנו שיביא מן החיטים, אלא בכגון דאמר "הרי עלי מנחה מן השעורים", אבל אם אמר "הרי עלי מנחה מן העדשים", לא יביא מנחה כלל, וכדמפרש טעמא ואזיל.

ומקשינן: מבדי חזקיה כמאן אמרה לשמעתייה בהכרח כבית שמאי אמרה, כלומר, הרי חזקיה פירש לעיל את משנתנו כבית שמאי, ונמצא שלדעת בית שמאי הוא שאמר חזקיה, שאם נדר מן העדשים אינו נדר —

והרי בית שמאי משום תפוס לשון ראשון הוא, ואם כן מה לי נדר מן השעורים מה לי מן העדשים, והרי כשם שאינו יכול לחזור בו ולומר מן השעורים, כך אינו יכול לחזור בו ולומר מן העדשים!?

ומשיננין: הדר ביה [חזר בו] חזקיה ממה שפירש את משנתנו כבית שמאי, ומודה הוא לפירושו של רבי יוחנן שמשנתנו כבית הלל היא, ומשום שטועה היה לומר שנודרים מנחה מן השעורים; ואם כן הרי ניחא חילוקו של חזקיה, כי אם קיבל על עצמו מנחה מן העדשים ודאי אין לומר טועה

הוא, כיון שלא מצינו כלל מנחה מעדשים, תאמר בשעורים שהיא באה מנחת חובה ליחיד כשמביא על אשתו הסוטה שנסתרה, וטועה לומר שאף מתנדב היחיד מנחת שעורים.⁽⁵⁾

מוסיפה הגמרא לפרש: ומאי טעמא הדר ביה [למה באמת חזר בו חזקיה] ממה שפירש את משנתנו כבית שמאי!?

אמר פירש רבא:

כי לשון מתניתין קשיתיה [הוקשה לו לשון המשנה], שאם כבית שמאי היא, מאי איריא דתני במשנתנו "הרי עלי מנחה מן השעורים", ליתני "הרי עלי מנחה מן העדשים" — יביא מן החיטין, שהרי לבית שמאי אין חילוק, ויותר חידוש יש בזה, שאפילו אם נדר מנחה מן העדשים שודאי אינו טועה, מכל מקום יביא מנחה מן החיטים משום דתפוס לשון ראשון.

אלא שמע מינה טעם משנתנו משום דטעי הוא וכבית הלל, ואם כן ניחא שלא נקטה משנתנו "הרי עלי מנחה מן העדשים", כי באופן זה באמת לא יביא מן החיטים, כי בשעורים טעי לומר שאפשר להתנדב מנחה

שנתבאר לעיל לא כן, אלא שלפי קושיית הגמרא אין כאן נדר וחזרה אלא נדר למנחת שעורים, אם כן צריך ביאור מה בכך שאילו היה יודע היה נודר מנחה מן החיטים, סוף סוף לא ידע ולא נדר ואיך יחול עליו נדר; ומיהו ברש"י לעיל איתא בפירוש קושיית הגמרא, שאדם יודע שאין נודרים מן השעורים, ואם כן אם פירש שהוא אינו יודע לא קשה, אלא שדבר זה עצמו צריך ביאור, למה לי אדם יודע, כיון שלא נדר מנחה כלל, וצריך תלמוד.

5. [הנה מלשון הגמרא לעיל נראה, שאינו מתחייב חיטים אפילו לבית הלל אלא באופן שפירש בהדיא שאילו היה יודע היה נודר חיטין, ואילו אנו מעצמנו אין תולים בטעות, ואם כן צ"ע מה שייך לחלק בין שעורים לעדשים, והרי אם יאמר שטעה אפילו בעדשים יתחייב להביא חיטים, ואם יאמר שלא טעה, הרי לא יתחייב אפילו כשקיבל עליו שעורים, ומה בין שעורים לעדשים].